

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Naděždy Zachystalové a soudců JUDr. Ivy Zemanové a JUDr. Michala Fridricha ve věci

žalobkyně: **Ing. Věra H.**, narozená dne xxx
bytem xxx

proti
žalovanému: **Jiří T.**, narozený dne xxx
bytem xxx

o zaplacení 266 150 639,19 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalobkyně proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 15. 11. 2021, č. j. 14 C 88/2020-37,

takto:

Usnesení soudu I. stupně **se potvrzuje.**

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením soud I. stupně nepřiznal žalobkyni osvobození od soudních poplatků.
2. Soud I. stupně v odůvodnění usnesení uvedl, že v předmětné věci se žalobkyně domáhá po žalovaném zaplacení částky 266 150 639,19 Kč, a to z titulu náhrady škody způsobené tím, že žalovaný do insolvenčního řízení žalobkyně protiprávně přihlásil pohledávku společnosti Alia Trade, s.r.o., která této společnosti nesvědčila. Soud I. stupně vyzval žalobkyni usnesením ze dne 31. 3. 2021, č. j. 14 C 88/2020-24, k zaplacení soudního poplatku za žalobu. Žalobkyně požádala o osvobození od soudních poplatků s odůvodněním, že je přesvědčena, že splňuje podmínku pro osvobození od soudních poplatků ve smyslu § 138 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), což odůvodnila tím, že na její majetek je prohlášen konkurz, a ve smyslu § 111 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „IZ“) je jako dlužnice povinna zdržet se nakládání s majetkovou podstatou a s majetkem, který do ní může náležet. Dále žalobkyně argumentovala osvobozením od soudních poplatků ve smyslu § 11 odst. 2 písm. n) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích“).
3. Soud I. stupně poté s odkazem na § 138 odst. 1 o. s. ř. a příslušnou judikaturu uzavřel, že žalobkyně zaslala dne 13. 7. 2021 soudu vyplněný formulář, ve kterém uvedla, že je důchodkyní s měsíčním příjmem 14 494 Kč a že její majetek je sepsán v majetkové podstatě insolvenčního řízení vedeného Krajským soudem v Praze pod sp. zn. 36 Ins 28162/2012. Žádné další skutečnosti žalobkyně neuvédla, proto nemohl dostatečně posoudit majetkovou situaci žalobkyně, když žalobkyně neuvédla veškeré rozhodné skutečnosti, a tvrzené skutečnosti nedoložila žádnými důkazy.
4. Soud I. stupně, aniž by činil předčasné závěr o důvodnosti žaloby, konstatoval, že práva, která žalobkyně vůči žalovanému uplatňuje, jsou nevyimadatelná, a žalobkyně tak uplatňuje své právo zřejmě bezúspěšně. Ze samotných žalobních tvrzení vyplývá, že společnost Alia Trade s.r.o., za níž jednal žalovaný, přihlásila pohledávku do insolvenčního řízení, byť jí tato pohledávka již nesvědčila, neboť jí již dříve postoupila jiným osobám, a že právě tím společnost zasáhla závažným způsobem do absolutních práv žalobkyně. Byla-li však tvrzená škoda způsobena podáním přihlášky společnosti Alia Trade s.r.o. do insolvenčního řízení, pak za případnou škodu způsobenou podáním této přihlášky by odpovídala tato společnost a nikoliv žalovaný, který za tuto společnost jako statutární zástupce jednal, což plyne z ustanovení § 167, resp. § 2914 zákona č. 89/2012 Sb.,

občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů. Již ze samotných žalobních tvrzení je zřejmé, že žalobkyně podala žalobu proti osobě, která není pasivně věcně legitimována. Z tohoto důvodu uzavřel, že se v dané věci jedná ze strany žalobkyně o zřejmě bezúspěšné uplatňování práva, což vylučuje splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků podle § 138 o. s. ř.

5. Usnesení soudu I. stupně napadla včasným odvoláním žalobkyně a namítala, že na její majetek byl dne 15. 11. 2018 prohlášen konkurz, který je veden u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. KSPH 36 INS 28162/2012, přičemž tuto podstatnou skutečnost při svém rozhodování soud I. stupně dostatečně nehodnotil. Dále namítala, že je ve smyslu § 11 odst. 2 písm. n) a odst. 3 písm. a) zák. č. 549/1991 Sb. osvobozena od soudních poplatků, neboť žaloba se týká majetku dlužnice, který patří do majetkové podstaty žalobkyně (dlužnice), k majetku má dlužnice dispoziční oprávnění, když insolvenční správce tuto pohledávku nezahrnul do soupisu majetkové podstaty, ačkoliv byl o existenci pohledávky řádně informován. Dále v odvolání argumentovala důvodností obsahu podané žaloby a navrhla zrušení napadeného usnesení.
6. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaného odvolání napadené usnesení včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a odst. 5, 6 o. s. ř.), aniž nařizoval jednání (§ 214 odst. 2 písm. c/ o. s. ř.), a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
7. Podle § 138 odst. 1 o. s. ř. na návrh může předsedu senátu přiznat účastníkovi zčásti osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva; přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvláště závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno.
8. V usnesení ze dne 17. 7. 2013, sp. zn. 29 Cdo 1301/2013, uveřejněném pod číslem 99/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, Nejvyšší soud uvedl: „*Obecně platí, že osvobození od soudních poplatků může být přiznáno na jejich žádost fyzickým osobám, právníckým osobám, obcím nebo krajům. Účastník nesmí být jen pro jeho nepříznivou majetkovou situaci znemožněno uplatňovat nebo bránit své právo u soudu a naplnit své právo na právní pomoc v občanském soudním řízení od počátku řízení. Při rozhodování o osvobození od soudních poplatků soud přiblíží ke celkovým majetkovým poměrům žadatele, ke výši soudního poplatku, k nákladům, které si pravděpodobně vyžádá doložení, ke povaze uplatněného nároku a ke dalším podobným okolnostem. U fyzických osob bere v úvahu také jejich sociální poměry, zdravotní stav apod. Přiblížne nejen ke výši příjmů žadatele a množství disponibilních finančních prostředků, ale též ke jeho možnosti si tyto prostředky opatřit, jakož i ke důsledkům, které by pro jeho poměry mohlo mít zaplacení příslušného soudního poplatku (nebo jiných plateb v příslušném řízení předpokládaných). (...) Soud tedy zkoumá nejen faktické poměry žadatele v době podání žádosti, ale musí zvažovat, zda ze strany žadatele nejde o obcházení zákona za účelem získání neoprávněné výhody (osvobození od soudních poplatků). Celkové zhodnocení všech okolností, které vypovídají o poměrech účastníka, se pak musí promítnout do závěru, zda účastník (vedlejší účastník) je s ohledem na své poměry schopen zaplatit soudní poplatky a nést další výdaje spojené s řízením, včetně nákladů spojených s poskytnutím právní pomoci (se zastoupením). Jestliže mu to jeho poměry nedovolují, je soud povinen mu přiznat tomu odpovídající osvobození od soudních poplatků (v plném rozsahu, zčásti, pro část řízení nebo jen pro některé úkony). Účastník je přitom povinen soudu prokázat věrohodným způsobem své poměry, které jsou rozhodné pro posouzení důvodnosti jeho žádosti (srov. v literatuře shodně Drápal, L., Bureš, J. a kol.: Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář. 1. vydání. Praha, C. H. Beck, 2009, str. 953).*“
9. Z obsahu je zřejmé, že žalobkyně se žalobou ze dne 9. 4. 2020 domáhá zaplacení částky 266 150 639,19 Kč z titulu náhrady škody. Dle žalobních tvrzení měl škodu žalovaný způsobit tím, že v rámci konkurzního řízení vedeného u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. KSPH 36 INS 28162/2012 na majetek žalobkyně podal v rozporu s § 2900 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník přihlášku pohledávky ve výši 266 150 639,19 Kč, která však společností Alia Trade, s.r.o. nesvědčila, čímž došlo k újmě na absolutních právech žalobkyně. Žalovaný za tuto společnost nebyl navíc ani oprávněn jednat. Žalobkyně po výzvě k úhradě soudního poplatku požádala

o osvobození od jeho úhrady s tím, že na její majetek je prohlášen konkurz a z tohoto důvodu žalobkyně nemá dostatek finančních prostředků ani jiný majetek k úhradě soudních poplatků. V této souvislosti odkázala na § 111 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů a § 11 odst. 2 písm. n) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

10. S ohledem na shora žalobkyní vymezený předmět řízení, detailní výpis insolvenčního rejstříku a na závěry uvedené Vrchním soudem v Praze ze dne 1. 10. 2020, č. j. 101 VSHP 465/2020-16, který rozhodoval o věcné příslušnosti soudu v této věci, lze uzavřít, že projednávané řízení není řízením insolvenčním, a proto na ně § 11 odst. 2 písm. n) zák. č. 549/1991 Sb. nedopadá. Žaloba o zaplacení částky 266 150 639,19 Kč není v insolvenčním řízení projednávána, netýká se majetku patřícího do majetkové podstaty, nebo který by měl být z tohoto majetku uspokojen, postup podle § 11 odst. 2 písm. n) zák. č. 549/1991 Sb. je proto pojmově vyloučen (srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 3. 2017, sp. zn. 33 Cdo 2055/2015). Soud I. stupně proto zcela správně posuzoval, zda žalobkyně osvědčila, že jsou u ní splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků podle § 138 o. s. ř., kdy pro přiznání osvobození od soudních poplatků je třeba současné naplnění dvou předpokladů: 1) že to odůvodňují poměry účastníka a 2) že se nejedná o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva.
11. Odvolací soud za situace, kdy žalobkyně, která byla řádně soudem I. stupně poučena o rozsahu své povinnosti tvrdit a prokázat své majetkové poměry (viz výzva ze dne 21. 6. 2021 a poučení obsažené v Prohlášení), výzvě soudu I. stupně řádně nevyhověla, a neučinila tak ani v rámci odvolacího řízení, a kdy současně je přímo ze skutkových tvrzení zřejmé, že se ze strany žalobkyně jedná o zřejmě bezúspěšné uplatňování práva, a to pro nedostatek pasivní legitimace na straně žalovaného, dospěl k závěru, že nejsou dány důvody pro její osvobození od soudních poplatků podle § 138 odst. 1 o. s. ř. zcela ani zčásti. Odvolací soud v této souvislosti odkazuje na zcela správné závěry, které uvedl soud I. stupně v odůvodnění napadeného usnesení, se kterými se odvolací soud ztotožňuje a na které pro stručnost odkazuje.
12. Řízení o osvobození od soudních poplatků je zahajováno výlučně k návrhu žadatele a je pouze na něm, aby věrohodným způsobem prokázal svou celkovou majetkovou situaci (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2016, sp. zn. 30 Cdo 609/2016). Není povinností soudu zjišťovat aktuální poměry žadatele a k tomu opatřovat podklady. Soud sice v případě, kdy je na majetek žadatele o osvobození od soudních poplatků prohlášen konkurz, musí tuto skutečnost zohlednit a pod jeho majetkové poměry ve smyslu § 138 odst. 1 o. s. ř. zahrnout i jeho dispoziční oprávnění vyplývající z insolvenčního řízení (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 23. 10. 2018, sp. zn. I. ÚS 1060/18). To však nezabavuje žalobkyni povinnosti osvědčit, že jsou u ní splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků, což neučinila. Skutečnost, že na majetek žalobkyně byl prohlášen konkurz, ještě sama o sobě bez dalšího nesvědčí o splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků. Lze uzavřít, že u žalobkyně nejsou splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, neboť kromě tvrzeného a doloženého konkurzu jakkoliv své poměry neuvedla, tím spíše neosvědčila.
13. Soudu I. stupně lze rovněž přisvědčit, že žalobkyně nesplňuje ani druhý předpoklad pro osvobození od soudních poplatků ve smyslu § 138 o. s. ř., když uplatňuje své právo zřejmě bezúspěšně. Byla-li tvrzená škoda způsobena podáním přihlášky společnosti Alia Trade, s.r.o. za níž jednal žalovaný, pak za případnou škodu způsobenou podáním této přihlášky by odpovídala uvedená společnost, nikoliv žalovaný, který za tuto společnost jako statutární zástupce jednal (viz § 167, resp. § 2914 o. z.).
14. Odvolací soud z uvedených důvodů napadené usnesení soudu I. stupně jako věcně správné potvrdil podle § 219 o. s. ř.

Poučení:

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Bartáková.

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Praha 26. ledna 2022

JUDr. Naděžda Zachystalová v. r.
předsedkyně senátu